

2009 YILI YENİDEN DEĞERLEME ORANI BELLİ OLDU (% 2,20)

1. YENİDEN DEĞERLEME ORANI :

Yeniden değerlendirme oranı, Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre üretici fiyatları genel endeksinde meydana gelen **ortalama fiyat artış** oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığı'nca Resmi Gazete ile ilan edilmektedir. (VUK Mükerrer Md.298/B ve C)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ekim 2009 ayı endeks değerlerini 3 Kasım 2009 tarihinde ilan etti.

Üretici fiyatları endeksinde, oniki aylık ortalamalara göre % 2,20 oranında artış gerçekleşmiş bulunuyor. Bu oran 2009 yılı yeniden değerlendirme oranı olarak Maliye Bakanlığınca yakında ilan edilecek.

Oran 2009 yılına ait son geçici vergi dönemi (1.1.2009-31.12.2009) için de kullanılacak.

2. YENİDEN DEĞERLEME ORANINDAN ETKİLENEN MALİ UYGULAMALAR :

Yeniden değerlendirme işlemi 5024 sayılı Kanunla kaldırılmış olmakla birlikte, muhtelif düzenlemeler gereği yeniden değerlendirme oranı birçok haddin otomatik olarak değişmesinde ölçü olarak kullanıldığı için yayımlanmaya devam edilmektedir.

Bu orandan etkilenen önemli düzenlemelerden **bazıları** şöyle sıralanabilir :

- VUK'nun 4369 sayılı Kanunla değişik mükerrer 414 üncü maddesi uyarınca, **VUK'nunda yer alan maktu hadler ile asgarî ve azamî miktarları belirtilmiş olan para ile ödenecek ceza miktarları**, her yıl bir önceki yılda uygulanan maktu had ve miktarlar, yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu suretle tespit edilen had ve miktarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.
- Eski yatırım indirimi hükümlerinden yararlanan mükelleflerde, kazanç yetersizliği nedeniyle **harcama yılında uygulanamayan yatırım indirimi**, izleyen yıllarda yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınmaktadır. (GVK Mülga Ek:1-6) *

* Bilindiği gibi, GVK'nun geçici 69'uncu maddesi uyarınca, yatırım indirimi hakları 2008 yılının sonuna kadar kullanılabilirdi. Kullanılmayan kısımların indirim hakkı ortadan kalktı. Ancak Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra, bu indirim haklarının yeniden uygulanması imkânı doğdu. (Bakınız 2009/96 sayılı Duyurumuz)

- Bilindiği gibi, GVK'nun 76 ncı maddesinde düzenlenmiş olan indirim müessesesi 5281 sayılı Kanunla 1.1.2006 tarihinden geçerli olarak yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak geçici 67 nci maddenin 9 uncu fıkrasına göre 1.1.2006 tarihinden önce ihraç edilmiş bulunan Devlet tahvili ve Hazine bonoları için indirim oranı uygulaması devam etmektedir. İndirim oranının hesabını yeniden değerlendirme oranı da etkilemektedir.
- GVK'nun mükerrer 123/2'inci maddesine göre, aşağıda yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve miktarların yüzde 5'ini aşmayan kısımları dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu bu suretle belirlenen had ve tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.
 - **Konut olarak kiraya verilen gayrimenkullere** ilişkin istisna tutarı (GVK Md.21).
 - İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda, hizmet erbabına dışarıda yemek verme hizmeti sağlayan mükelleflere **ödenen gelir vergisinden müstesna yemek bedeli tutarı** (GVK Md.23/8)
 - Basit usule tâbi olmanın genel şartlarından **işyeri kira bedeli ölçüsü** (GVK Md.47/2)
 - Basit usule tâbi olmanın **özel şartları** (GVK Md.48)
- Gelir vergisi tarifesinde yer alan **gelir dilim tutarları**, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılarak tespit edilir. Ancak Bakanlar Kurulu'nun yetkisi vardır. (GVK mükerrer md.123/3)
- **Veraset ve intikal vergisi açısından uygulanacak istisnalar** yıldan yıla yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit edilir. (VİVK Md.4)
- **Veraset ve intikal vergisi tarifesinin matrah dilim tutarları** her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle tespit edilir. Ancak Bakanlar Kurulu'nun yetkisi vardır. (VİVK Md.16)
- **Motorlu taşıt vergileri her yıl bir önceki yıl uygulanan rakamlar yeniden değerlendirme oranında arttırılmak suretiyle tespit edilir. Ancak Bakanlar Kurulu'nun yetkisi vardır. (MTVK Md.10)**
- **Maktu damga vergileri** her takvim yılı başından itibaren, bir önceki yıla göre yeniden değerlendirme katsayısı ölçüsünde arttırılarak tespit edilir. Ancak Bakanlar Kurulu'nun yetkisi vardır. (DVK Mükerrer Md.30)
- Her bir kâğıt için hesaplanacak **azamî damga vergisi tutarı** her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılır. (DVK Md.14)
- **Harç tahakkukuna konu edilecek bazı değerler**, yıldan yıla yeniden değerlendirme oranı ölçüsünde arttırılarak tespit edilir. Ancak Bakanlar Kurulu'nun yetkisi vardır. (HK Mükerrer Md.138)
- **Çevre temizlik vergileri** her yılbaşında, bir önceki yıl vergi tutarı yeniden değerlendirme oranının **yarısı** kadar arttırılmak suretiyle belirlenir. (BGK Mükerrer Md.44)
- **Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca,**
 - **Vergi değeri**, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıl vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının **yarısı** nispetinde artırılması suretiyle bulunur.

- 33'üncü maddeye (8 numaralı fıkra hariç) göre mükellefiyet tesisi gereken hallerde vergi değerinin hesaplanmasında, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 49'uncu maddesinin (b) fıkrasına göre belirlenen **arsa ve arazi birim değerleri**, takdir işleminin yapıldığı yılı takip eden ikinci yıldan başlamak suretiyle her yıl, bir önceki yıl birim değerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının **yarısı** nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınır.

Bakanlar Kurulunun, yukarıda belirtilen artış oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya yeniden değerlendirme oranına kadar artırmaya yetkisi vardır.

- **4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un** 16 ve 17 nci maddelerinde öngörülen idari para cezaları, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır.
- **İş Kanunu ve Sendikalar Kanununa** göre uygulanan **idari para cezaları** yeniden değerlendirme oranında artırılarak belirlenmektedir.
- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre kesilen **trafik para cezaları** her yıl yeniden değerlendirme oranında artmaktadır.
- 4577 sayılı Kanunla 2576 sayılı "*Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun*" ile 2577 sayılı "*İdari Yargılama Usulü Kanunu*" nda yapılan değişikliklerle, bu Kanunlarda yer alan parasal hadlerin artışı da yeniden değerlendirme oranına bağlanmıştır.
- YMM'lerce yapılan tam tasdik ve KDV iade tasdik işlemlerinde, **alt firma karşıt incelemesine tabi tutulması gereken had**, Maliye Bakanlığı'nca revize edilmediği takdirde, yeniden değerlendirme katsayısına göre artmaktadır. (3568 sayılı Kanuna ilişkin 29 no.lu Tebliğ)
- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 66 ve Ek 6 ncı maddesi uyarınca, **bir siyasi partiye aynı yıl içinde yapılabilecek aynı veya nakdi bağışın toplam tutarı** her yıl yeniden değerlendirme oranında artmaktadır.
- 2002/3606 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, **yıllık KDV iadeleri** için 2001 yılına ilişkin olarak 4 milyar lira olarak belirlenmiş olan **asgari iade tutarı**, 2002 ve izleyen yıllar için her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanmaktadır.
- Tam tasdik yaptırmayan mükelleflerin **YMM raporu ile alabilecekleri iadenin sınırı** ve tam tasdik sözleşmesi yapmış olanların **YMM raporu ile iade alma haddi** yeniden değerlendirme oranı ile artırılmaktadır. (31 nolu tebliğ)
- **7/A ve 7/B seçeneklerinin kullanılması ve beyannamelere Kar Dağıtım Tablosu eklenmesine** ilişkin hadler her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaktadır. (10 nolu muhasebe sistemi uygulama genel tebliği)
- Kurumlar vergisi veya gelir vergisi beyannameleri ile muhtasar ve KDV beyannamelerinin **SM veya SMMM'lere imzalatırılmasına ilişkin had** her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılarak tespit edilmektedir. (4 nolu tebliğ)
- **Kısmi istisna tasdik hadleri** yeniden değerlendirme oranına göre tespit edilmektedir. (32 nolu tebliğ)

3. YILLAR İTİBARIYLA YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI :

Yeniden değerlendirme işlemi ilk kez 1983 yılında, 1982 ve daha önceki yıllarda aktive girmiş amortismanına tabi iktisadi kıymetler için, alınış yılına göre 1 ila 11 arasında değişen katsayılar uygulanmak suretiyle yapılmış, 1984 ve müteakip yıllarda ise her yıl için ilan edilen oranlar esas alınmak suretiyle yapıla gelmiştir.

YILLAR	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI (%)
1984	37,5
1985	35,9
1986	21,7
1987	29,1
1988	63,2
1989	70,4
1990	55,5
1991	54,1
1992	61,5
1993	58,4
1994	107,6
1995	99,5
1996	72,8
1997	80,4
1998	77,8
1999	52,1
2000	56,0
2001	53,2
2002	59,0
2003	28,5
2004	11,2
2005	9,8
2006	7,8
2007	7,2
2008	12,0
2009	2,20

Saygılarımızla.